

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quinquagesimusprimus. Redit[us] ad potentia[m] papale[m]. Et quo[d] in christo ho[d]ie no[n] solu[m] inquantu[m] deo fuit dignitas [et] potestas regalis [et] sacerdotalis. Et quo[d] est caput etia[m] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

in pñ. & si. pñ. ergo. Item ubi papa vel alius de ipñ. man-
dato aliqñ. suspendit nullus ptra ipsius sniaz pñ. dispē-
fare: vel etiā relaxare. rxi. dist. inferior. Item nō dispensat
cū ordinato sine dispensatione qui canonicū habet impe-
dimentū. lxxxi. dist. si qui sine examinatione. Item cū reli-
giōso vel plebano leges vel physica audiente. et ne cleri-
vel mo. non magno. §. si. r. c. si. §. si. Itē vt vñ ecclesie duo
equaliter pñ. rxi. q. i. c. penulti. qñ. res monstrōsa est. et
de offi. ordi. q. in pñ. rxi. q. i. c. penulti. qñ. res monstrōsa est. et
pter inordinatā collationē beneficiorū: in quo casu solus
papa & quartus: sedes pñ. archiales dispensant. et de pñ.
grauē. Item non dispensat in casibus qñ. sedi aplice spālī-
ter referuntur: quos supra dinumerauit tractās de dispen-
satione papali in. cl. ar. Cleri vt tanta opinōnū diuersi-
tas ad cōcordiam reuocetur: qñ. pñ. optum est iura iurib⁹
concordare. et de deci. c. i. et ar. et de resti. spo. lras. et et de
elec. quū expedit. lib. vi. pñ. dicit qñ. in adulterio et in ijs qñ
sunt minorā illo pñ. temp. eps dispensare: nisi expresse p-
hibitum inueniat. vt in decre. ar. cleri. §. de adulteris.
Et sic pñ. intelligi opinio Jo. et sequacū. In maioribus
vero adulterio nunqñ. dispensare pñ. nisi ubi iuuenit ex-
presse pñ. sum. quū em in quibusdā casib⁹ est et pñ. sum:
in alijs videt ei esse pñ. bñ. ff. de hys qui sui vel alie. iur.
l. i. et in l. i. e. §. i. Item quū eps ad hñ. fit canones obser-
uare. et de iurei. ego. N. r. c. dist. optatū. iij. dist. §. si. rxi.
q. i. §. hac pñ. nō debet ptra eos facere: nisi sibi expresse con-
cedatur a iure. et de iur. ex libe. ven. c. i. et de elec. dudū. ij.
ibi: qñ. in alijs reprobare. c. rxi. q. v. si paulus. in pñ. rxi.
q. i. c. si. ij. iij. r. v. et sic pñ. locum habere opinio. Saufri.
Hinc. et Inno. c. alioz. et hoc simplr. reputat esse verum
Bull. duran. in spe. in titu. delegato. §. nūc epoz. in. §. ge-
neraliter aut. hñ. verū vt tanta. et hoc aperte. pñ. de pe.
dist. vi. c. i. in fi. ubi dicit. pontifex nō cogitur suos sacerdo-
tes semp ab iure: nec mor. in iustitue: nisi statutū fuerit a
romano pontifice. pñ. etiā. pñ. ab iure dicit. nō licere epo
dispensare in faciendo: vt videlz. aliquis faciat ptra cano-
nes: nisi ubi de hōca iure pñ. titur. vt in pñ. c. dilectus.
et de cōsi. c. i. et ubi pñ. uetudine cōtraria et pñ. scripta fit eis
derogāt. et de pñ. c. si. iij. dist. §. leges. r. q. i. quicqz. §.
seq. Consuetudo em facit dispensatione valere. qñ. alis nō
valeret. ar. et de cele. mis. pñ. cōfusus. cum suis concoz. et ar.
et de trasac. c. vlti. et sic pñ. intelligi opinio Saufri. et In-
nocē. et seq. Sup. vero qñ. iam factū est dispensare pñ.
vt tolereretur. nisi pñ. bñ. vt in pñ. decre. nup. ar. ad hoc.
rxi. q. v. hoc videt. et sic pñ. habere locū opinio Jo. et seq.
Idē est in ijs qñ. omīssa sunt. et de sacra. vnc. c. vñ. c. de sa-
cra. non ite. c. i. et ij. Sed nū. quid pñ. inuito accusatoz. dis-
pensare eps cū clerico accusato. pñ. bñ. crimine ptra euz.
de quo pñ. batur accusatus pñ. am egisse: et ideo petit secuz
dispensari: dicit qñ. sic. qñ. vt iure suo eps. vnde nō facit
iniuriā accusatoz: ex quo sibi hōca iure pñ. sum est. et de
iudic. ar. si. rxi. dist. de hys. et de secu. nup. c. penulti. in fi.
et de elec. quū ecclia volat errana. ff. de iurei. l. iniuriarū.
§. si. fm. Bull. na. et pe. de sanc. sic no. Bull. duran. in spe. in
ij. parte in fi. in titu. de abolitionib⁹ et purga. §. i. §. si. quū
supra. Sed nō pñ. eps dispensare cū accusatoz. deficere
in pñ. batione. qñ. ille nō egit pñ. am de calūnia qñ. ptra ipm
pñ. sum. et de calū. c. i. et pati dñ. pñ. am simitē accusato. ij. q.
ij. qñ. nō pbauerit. vñ. secū dispensari nō dñ. rxi. q. i. §. legat.
et de iudic. ar. si. pñ. a. §. i. et dñ. o sensu. §. secus est in accusato
pbante se pñ. am egisse: vt dicit ar. l. v. dist. si qui pñ. byteri.
et c. si quis diacon⁹. l. dō. aut scias qñ. nec eps ne legat⁹ de
latere nec synodus pñ. dispē. are cū excoicato vel interdī-
cro celebrare scietur vel suspē. so. r. q. ij. §. qñ. eps dñ. a. f.
c. seq. c. placuit. et de cler. exco. m. illud. et de eo qñ. fur. or.
re. c. i. q. v. qñ. de cā. qñ. solus papa i hoc dispē. ar. et de sen.
et re iudic. c. quū eterni. l. v. et de sen. ex. quū medicinalis.
et c. is qui. §. si vero. l. v. expulsi. Si aut. pbabilis est igno-
rantia: excusatus est. et de cleri. ex. m. aplice. et pñ. c. is qñ.
ibi: scietur. Eps aut. pñ. dispē. are quoad pñ. am impo-

nendā cū excoicato vel suspē. so ministrante. r. q. ij. de hñ.
lis. Non pñ. etiā eps dispensare cū illegitimis ingreditis
bus religione cū platione pñ. onatus dignitates. et
curā animarū. vt inmut. Ber. in parua glos. et de si. pñ. b.
c. i. que incipit. i. e. et idem tenet. Dñ. Hen. e. r. c. si. ar. ptra. et
de apost. c. ij. in fi. de penis in qñ. bñ. dā. in aut. de mona. in
pñ. op. ar. l. di. accedens. Curia seruat qñ. talibus quā-
tum ad platione vel pñ. onatus nō dispē. so: nisi per et.
Si de materia dispensationis epoz. latius vis videtur
de qñ. no. Joan. l. di. in summa. r. c. miroz. §. qñ. vñ. §. nñ. r.
gor. per Ber. de iudic. ar. si cleri. per Dñ. Hen. e. r. c. si. per
Inno. de tē. o. dilectus. pñ. Bull. duran. in spe. in r. de elec.
qato. §. nūc de epoz. in. §. gñaliter aut. per Archi. de elec.
licet canon. l. v. in glos. dicunt quidā. Si electus in epm
rauit hñc vel alium defectū: et pñ. māt. est: postea dispen-
satur cū eo. Inno. et Ber. ptra. et de elec. in notat. et
et de elec. nisi quū pñ. dē. §. pñ. one. tenere qñ. factū est. in
§. pñ. one. dum tñ. is qui dispensat. pñ. am habuit pñ. em
di dignitatē illā in qua dispensat. sicur papa. Secus si nō
habuit. Alii dicit qñ. siue is qui dispensat. hys pñ. am pñ. e-
di beneficium in quo dispē. so: siue nō licet tenere: ex quo
dispensatū est: si ille pñ. am habuit qñ. pñ. am dī. et sic dis-
pensatio subsequens qñ. de iure nō tenet. et validū facit. et ac-
cedit. et de dec. vi. expulsi. nec electores nec pñ. māt.
resilire pñ. et is qñ. pñ. dispē. so: velit. ar. et de elec. quū in-
ter canonicos. in fi. et de postu. pñ. bone. ij. §. si. et ar. et de
pba. pñ. tuas. §. penul. in fi. et sñ. bñ. o sunt electi: nō pñ. e-
vno in alteri. et pñ. dicitū eps dispē. so: nec poterit electio
nē qñ. nulla est reddere validā. pur no. Inno. et de elec. in
dum. §. et ista sufficiat circa dispensatione pape. l. c. gñ.
rñ. et epoz. que qñ. qñ. diane sunt et necessarie. bñ. gñ. o nes
fecit a pñ. o fito pñ. cipali de pape potē. tia et emineria. Nunc
ad eadē ad huc materia redco: pape potē. tia solidū et am-
plius declarando. C. Articula. li. A

De potē. tia chri
sti regis: et sequē. ter de potē. tia sui vica-
rii: summi. l. pastor⁹ ecclie militatis. et de
trā. l. quito. §. rñ. o. et de homie. quū pñ.
humani. in pñ. l. v. et de elec. ubi pñ. a
lum. §. cererū. ibi: de creatio. ne vicarij ihu chñ. l. v. et c.
fundamēta. §. ne aut. ibi: ipsa que ro. pon. vicarij dei. l. v.
Sed scriptū est in ps. cv. Quis loquet potē. tias dñ. i. n. s.
nemo digne. nō tñ. ppter hoc est a locutio de potē. tia dñ. i.
sñ. i. tacendū: quātum nostri pñ. ualē imbecillitas intellet⁹.
Est aut. in pñ. is distingvendū de multiplici chñ. i. potē. tia
ria: quā qñ. supra loquēs de ista materia aliqua rē. gñ. o nes
Si quidē chñ. i. s. est dei et hōis filius: vna in duab⁹ natu-
ris pñ. a: deus verus et hōio verus. rxi. dist. qui eps. et
de sum. rñ. c. i. et de here. quū chñ. i. s. et in simbolo ar. dñ.
nati. Quicqz. vult. et fm. duplicem eius naturā duplex
cōuenit ei potē. tia. vna quidē diuina: fm. qñ. est dei filius:
et naturaliter deus. alia vero humana: fm. qñ. est hōio: et
hōis filius. Dei naturā accepit a pñ. e. pñ. eterna generatio
nem: per quā sicut accepit qñ. fit deus et vnus et idem cū
patre deus. et de sum. rñ. c. ij. ita et qñ. fit potē. tia: et chñ. i.
dem et equalis potē. tie cū patre. vnde Athanas⁹ in sym-
bolo. Omnipotens pater: oipotens filius. et et de sum. rñ.
ni. c. i. in pñ. et. Nec intentio mea est tractare nūc de potē.
tia diuina: sed de potē. tia illa que est in chñ. i. s. respectu
creature. fm. qñ. dicit etiā omps simplr. pñ. ynonē hypo-
sticam ad diuinū verbuz. rōne cuius vñ. onis ea qñ. deo cō-
ueniūt dicuntur de hoie. Et fm. hoc intelligit illud qñ. ipe
ait Mat. vlti. voce hois loquē. tia: data est mihi ompis
ptās in celo et in terra. Chñ. i. s. enim fm. qñ. hōio data est
omnis potē. tas rōne vñ. onis: ppter qñ. factum est vt hō.
mo esset omps: sicut et qñ. hōio dicit deus: non qñ. fit alia
omnipotentia filij hominis et filij dei: sicut nec alia diuini-
tas: sed eo qñ. est vna persona dei et hominis. Post refer-
re autem dixit hanc omnipotentiam sibi datam: qñ.

tunc innotuit hoibus: ante tamen innotuit angelis. Nō aut loquēdum est de potentia humana christi quātu ad corpus: sive sit potentia actiua: sive passiua. sed de potentia eius humana: quātu ad animā. **C** Et confidero hic eius animā: sive ppriam naturā: et virtutem gratuitā naturalibus supadditam: sic habuit potentiam ad oēs illos effectus faciendos: qui sunt anime conuenientes. scz ad disponēdum: ad gubernandū actus humanos: et ad illum minadum p gratie sue plenitudinē: oēs creaturas rationales ab eius pfectione deficientes. et per hanc potentiam insinuit creaturis rōnalibus. et per eam dicit caput. col. i. et epb. i. c. iij. pro membris. Et ecclesie et nos mēbra. Sic ut em caput naturale insinuit alijs mēbris: ita qd pīnū et pncipale et pfectius mēbrū: Ita christus insinuit oib rōnalibus creaturis: vt pote oibus pīor dignitate et pfectione: ppter plenitudinē gratie et sapientie: quā a verbo sibi vno accepit. Jo. i. et de sacra vnctio. c. f. s. i. Et dicitur caput vniuersaliter: tam angeloz qd hoim: quātu ad excellētiam et influētiam. licz dicit caput hoim spālī liter: ppter sformitatem et cōueniētiam nature: sive spēm. vnde et christus qd est caput spāle et mysticū duplī insinuit. vno modo interius illuminandū p sapiam: et iustificandū per gratiā. alio modo insinuit quasi exterius gubernandū: et dirigendū per exteriorē doctrinā verbi vel exemplarē alios actus: vt sunt iudicare: pascere: purgare. Per h aut christus est caput insinuedo et p̄sido et gubernans: docuēt ei etiam esse regem. Et ois est rex angeloz et hoim: quo et caput. vñ et ij qd populis pīnt. capira populez dicitur. Amos. vi. Et vobis qd opulētis estis in sō: et cōditis in monte samarie: opīmatēs capita populos rum. Item. i. Regū. xv. Nōne quū paruulus effes in oculis nris: caput tribus israel factus es: facit. c. iij. dist. nulla. Habet ergo regiam p̄tatem et dignitatē. Sed vltērius cōsiderandū qd christo nō solum cōuenit insinere p modus capitis: sed etiam cōuenit ei cōiungere et recōciliare sive rationē mediū. Dicitur em dei et hoim mediator. s. ad 2. i. moth. ij. c. x. dist. qm. quia hoies deo cōiungit: dei pcepta et dona hoibus exhibendū: pro hoibus ad deū sacrificiendū: et interpellandū. Heb. vij. ad filii: semp vniēs ad insinūterpellandū p nobis. Quilibet aut actus ab aliqua potētia p̄cedit: ideo mediandū officii alia quoz potentias sup̄ponit in christo. hoc aut est sacerdotalis p̄s. cōm sacerdos est: quo mediator est. vnde et de Zarō sacerdotē legit Numeri. xvi. Stans inter motuos et viuētēs: p p̄p̄lo dep̄catos est: et plaga cessauit. et de eodem aaron Sap. xviij. p incensum et deprecationem allegans restitit ire: et finem imposuit necessitati. Est ergo in christo sacerdotalis et regalis p̄s: et vtraq ad salutē hoim ordinat: et ad gubernationem p̄tinet: licet diuersimode. Et cōuenit aut christo esse sacerdotē: sicut et mediatorē: sive humanā naturā tm. vnde et Paulus ad Heb. v. ait. Dis nāq ponē tifer ex hoibus assumptus et c. et. s. sic et christus et c. et. s. qd in diebus carnis sue pces supplicationesq. et c. Esse autē regem sicut et esse caput cōuenit ei: et sive diuinā naturā. vnde Apoca. xvij. et. iij. Et habet in vestimēto suo et in foz mēde suo scriptū: rex regū et dñs dñantū. et sive humanā. vñ Aug. de cruce sua in qua situs erat: occidit diabolu: et inde rex noster est. Nā et ab instanti sue pceptionis vnctus fuit sacerdotali et regali vnctione: nō materialis et visibilis olei: sed inuisibilis. et de sacra vnctio. c. f. s. i. vñ vñit re deus. et c. An. i. In odorez vnguetoz tuoz. et Luc. iij. et. c. s. i. Spūs dñi super me: et vnctus me et c. Et sicut et vnctio ad verbū accepit gratiā et sapiam: sic et potentia. vnde et p̄ter iam dicitis colligi talis distinctio de potentia christi: videlz: qd quedā cōuenit ei solū in quātū deus. i. vt potentia creandi. vñ Jo. i. Dia p ipm facta sunt. et c. v. fraternitatis. Quedā nō potentia cōuenit ei: et sive qd deo: et sive qd hō: vt potētia regalis: et potētia faciēdi miracula: licet aliter cōueniat ei in quātū deo: et aliter in quātū homo: quā in quātū deus: cōuenit ei p̄ncipaliter:

et in quātū homo: ministratiter. **C** Et confirmatiōe autē predictoz inducendū sunt auctoritates aliquę p quas ostēdat hois christi sive potentia et diuinitas: et quō est caput ecclesie: et vtraq conueniat. Dodus quoq. et excellētia sacerdotij eius: ad L. o. i. ait ap̄s de christo. ipse est caput: corpus ecclesie. vbi dicit glos. sive hois naturā: caput est corpus sui. i. ecclesie: quoniam est christo gra et natura: vt capiti. vnde et ecclesie q est collectio fidelū. de cōse. dist. i. ecclesie. corp. christi: sive mysticū est. iij. q. iij. engeltrudā. et Aug. xxij. q. iij. sicut excellētia. ibi: christiani corporis mēbra trāsfundāt et c. et q. v. si nos. ibi: et a corpore christi quod est ecclesia toto o: be diffusa. et q. vij. quēadmodū in p̄n. ibi: sic hō qui p̄cedit de christi mystico corpore. et sequit. in huius vero copagem corporis veniant et c. i. si corpus christi. tollit spolia impioz: et si corpus christi thesaurizatur diuitie impioz. et in christi ergo copagem corporis veniant. et Hiero. de pe. dist. i. ecclesia christi. in filii: et fiat de ecclesia q est corpus christi. et Cyprian. xxij. q. i. loquit. ibi: vñ corp. et vnus spūs. et. i. nec vnitas corporis separat. et. i. vñm tm caput est. Et item Hiero. xxij. q. i. qm verus. ibi: vbi fuerit corpus. Et pelagi. c. cā. et q. schisma. ibi: vñ: sp̄ritū non habent corpus christi et c. et. i. in vñ. vt sepe dicitur est qd christi corpus est: sicut esse ecclesiam et c. Que quidē ecclesia: corpus christi: caractere impatoris insignita est. i. christi. vt p̄c. c. quēadmodū. ibi: qd nō facio iniuriā caractere impatoris: quū errorē corrigo desertoris. Bene ḡ de christi corp. caput ecclesie: q: ita se habet ad ecclesiam sicut caput ad corpus. puidet em ecclesie: et regit ea: et in ipso oēs sensus sp̄iales ecclesie sunt: vt in capite oēs sensus corporis. Et in illa glos. ad L. o. i. dicitur: capiti cūcta subiecta sunt: ad operādū illud supra qd locatū est: et ad p̄suldū. Qd aut nō solū hoim: s. etia angeloz caput sit christus: ap̄s in eadem epla ad L. o. i. ait de christo qd est caput ois p̄ncipatus et p̄tatis. angelice. vt glos. ait. de dño etiam et p̄tate christi sup oia: et quomō est caput: idem ap̄s ait ad Epb. i. c. oia subiecit sub pedib. eius. et ipm dedit caput. s. deus pater supra oēm ecclesiam: que est corpus ipsius. vt p̄terine p̄barum est p decreta. P̄ima aut particula huius auctoritatis: de ps. viij. sumpta est. sup qua dicit glos. christus nō solum p̄cēt oibus dignitate: sed et p̄tate qua oia sub eo sunt plene. vt p pedes plena subiectio notetur. qua omnia sunt ei subiecta: qd per ipm facta. Jo. i. vel sub pedibus eius. i. sub humanitate eius: que significatur p pedes. q: sicut pes est inferior ps: corpus: ita et in christo inferior: natura est humanitas: qua etiam angeli adorāt. Et sic ipsi hoi christo oia subsumt. Sup eo qd sequit in capitulo. Ip̄m dedit caput sup oēm ecclesiam: q in celo vel in terra est. subiacunt em illi. qm capiti: et quo trahūt origis nē. ab ipso aut facti sunt sive de iactem. et ita sive de iactem caput est ecclesie: sive quā p̄ dedit ei esse caput: illuz ante oia gignendo. Est etiam et p̄p̄d: caput sive humanitas rem: sive quā cōiungit ei ecclesia et natura et gra. nam in coplenitudo ḡtē fuit. de cuius plenitudine nos accepimus. Jo. i. et. i. Jo. i. ibi. et vos vnctionem accepistis a sancto. et. i. et c. de sacra vnctio. c. f. s. i. de scōa. ibi: vos vnctionē quā accepistis et c. Christus em vnctus interpretat. q: gra sp̄ritus sancti plen. fuit vsq ad summū. vñ ps. xliij. Vñxit re deus de. tuus oleo letitie p̄e fortib. tuis. q: p̄ accimus lauit sup eū vniuersa charitatis: et benignitatis et m̄suetudinis abūdanti. replēs eū in viscerib. misericordie et miseratiōis. de cuius cumulo ḡtē nos participamus. ps. cxxij. Sicut vnguetū in capite et c. Caput em christi. Barba cōiuncta capiti: et in capite. ap̄s et discipuli in die pentecostes sp̄s cō repleti. Vestimētū ecclesie. xvij. q. vij. sicut. Dia vel simbulā: quilibet humilis p̄sona. Zach. viij. ap̄s p̄hendat simbulā viri iudei: dicentes: ibim. vobiscum: audiimus em qm dñs est vobiscū. hoc caput reuerēdū p oibus mēbris doluit. Aug. pro totius corporis putref.

caput ecclesie.

dine/cauteriū quoddam fieri est in capite. item Bern. in sermone de circūcisione. Quid mirū si caput pro mēbris curatiōe acceptiōne etiam in mēbris sepe pro vniuersi infirmitate alteri curatio adhibet. dolo caput: et in bias chio fir cocura. dolent renes: et fit in tibia. ita hodie p totius corporis putredine cauteriū quoddā infirū est in capite. Sed considerandū circa id qd dicitur est oia christo esse subiecta: quia oia sunt nūc christo subiecta quātum ad potestātē quā accepit a patre sup omnia. sed quātum ad executionē sue prātis. nōdum sunt ei omnia subiecta: sed hoc erit in futuro. s. l. o. r. v. vltra colū. quādo de oib⁹ suam voluntatē adimplebit: quosdā saluando: quosdam puniendo. et ita oēs erunt sub eo: vel spontanei/vel victi et inuiti. Adhuc de christi dñio et potentia d: l. heb. s. Quē constituit heredem vniuersorū. sup quo verbo dicit glos. quis cū patre omne possideat: tñ fm humanitatem recte d: heres constitutus: fm illud ps. ij. dabo tibi gentes hereditatem tuā. Quia ergo christū deus constituit iam immutabilem heredem vniuersorū. i. possidet: em oia creatura: non ideo potio deest iacob: et pars eius israh: fm ps. Sed oēs pios: nationes mūdi ei subsumt. xxij. q. iij. nō inuenitur. cum ca. seq. r. c. iij. dist. legim⁹. h. s. q. em. In eadem quoc: epistola l. heb. s. inducitur apłus de christi regia prāte illud ps. cl. iij. Thyronus tuus deus in seculū seculi virga equitatis: rega regni tui. qd exponēs glos. ait. D⁹ filii: thyronus tuus. i. regia dignitas vel iudiciaria sedes: pmanet in seculū seculi: q: semp regnabit: et nouissimum iudiciū semp stabit. vnde in euāgelio Marti. xv. Ibi hī in suppliciiū eternū: illi in vitam eternā. Et merito pmanet thyronus tuus: q: virga regni tui. i. regimen et disciplina qua bonos regis: et malos pcuris: est virga equitatis. i. regula directa. iij. dist. iij. regula. et inflexibilis: que alibi dicit in ps. ij. virga ferrea: per quā pauerunt distortus: si ei adherere velit dirigitur. De sacerdotali autē et regali dignitate vel potestate simul inducitur apłus in eadem epistola. c. s. illud ps. cl. iij. Unxit te deus deus tuus oleo lentine pte floribus tuis. Qd exponēs glos. ait. D⁹ deus filii: deus tuus. i. pater per se nō per ministros vnit te fm hominē. quia dicitur nullo id iquit. quis est ergo deus vnus: a deo: christū intelligit. christus em dicit a christmate. christina autem grece latine dicit vnctio. et de sacra. vnctio. c. s. r. s. h. est etiam. prime dicit de hoc. ergo nomen christus vnctio: nis est. nec vngebantur alibi reges: et sacerdotes nisi in illo regno iudeorū. Per hoc qd dicit eum vnctū regem et sacerdotē: signat qui in lege veteri vngebatur. vt p. cal. c. s. de sacra vnctio. vnxit autē eum: non visibili et corporali oleo: sed spiritu sancto: que scriptura noie olei et exultationis signat. et hoc pte participibus tuis. i. pte oibus sanctis. Quē em sancti sunt spūs participes. vnde oēs christiani vngebantur. de cōse. dist. iij. deinde a sacerdote. sed ille singulariter vnctus. vt p. cal. c. s. de sacra. vnctio. De sacerdotio autē christi spāliter inducitur apłus in eadē epistola ad l. heb. viij. c. s. v. Tu es sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech. qd exponēs glos. ait. hoc de pontificatu christi: nō temporalis fuit: scriptura subtrahente in iūū et finem vite eius: in figura christi qui caret principio et fine. Apoca. s. Ego sum alpha et o. et sicut ille obrulit in pane et vino: et semel sic: et christus sub specie panis et vini corpus et sanguine suū discipulis suis dedit. Jo. xij. de cōse. dist. ij. accipite et comedite. Et subditur in glos. s. postea. Sacerdos autē est christus: nō fm qd deus: sed ppter carnē assumptā: ppter vitam quā obrulit pro nobis. vnde Hiero. Sacerdos dei prīs dicit filius dei fm humanitatem: in qua se pro nobis acceptabile sacrificiū deo obrulit: vt ipse sit sacerdos qui est sacrificiū. de cōse. dist. ij. sacerdos dei patris. Quid autē egerit hic sacerdos: et qd pontifex: apłus dicit in pte. c. v. ad l. heb. Quis in diebus carnis sue. i. mortalitatis

tis: peccos supplicationesq: ad deum et. quādo scz immittente passione orauit plinius. Luc. xxij. vltra mediū. ibi apparuit autem illi angelus. vt peccos et supplicationes accio et vita christi est: cui⁹ ois actio fidelium est instructio: et ad deum oratio. ar. et de elec. significasti. s. h. fo. quicqd em egerit christus: peccos supplicationesq: fuerūt p hoibus: ipsa enā sanguinis effusio: clamor: fuit validus. l. heb. iij. ibi ad h. et sanguinis asperione melius loquēte qd abel. nūc etiam in celo ad h. vultu dei: p nobis aduo. Cetero: in interpellans apud patrē. l. heb. ij. ibi ad h. sed in ipm celū vt appareat nūc vultu dei p nobis. C. D. Illud etiā sciendū qd christus et sacerdos d: et pontifex: et eo sacerdos: et quo pontifex: et eo pontifex quo sacerdos. nam sacerdos medius est inter deū et pplm. quia diuina populo tradit: et populo in deū reducit: offerendo: orando: et docendo: et hoc etiā importat nomen pontificis. vñ ad l. heb. iij. vbi apłus christū dicit pontificē. ibi: habentes ergo pontifices magnū et. glos. ait. pontificē p quē iur ad deum. Idem em est pontifex qd mediator. vnde l. heb. v. in pn. Dis nūc pontifex ex hoibus assumptus: p hoibus constituitur. s. vt eos adiuuet: et vt eum impetret a pte: ois misericordiā. s. h. iur. dico. in hīs que sunt ad deū offerenda: scz in muneribus: hostijs: et pibus: que ducunt ad deum. vt offerat dona: scz primitias et sacrificia: et hōi. deo pro peccatis dimittendis. Et beatus Bern. dicit qd pontifex dicit quasi pontem faciens inter deū et p. p. m. Fecit em scipm pontem ad patrē: attingens a ripa nostre miserie: vsq: ad ripam felicitatis eterne. Sap. xvij. Vsq: ad celus attigebat stans in terra. vnde Jo. iij. Filius hois qui est in celo. per hunc transētes nō submergemur in flumine culpe: nec trahimur ad mare pene eterne. vnde ipse ait Jo. iij. Nemo venit ad patrē nisi p me. In hoc tñ distat pontifex a sacerdote: qd importat excellentiā quādam sup sacerdotem. nā vt Jo. iij. ait. vij. lib. crymo. Pontifex pnceps sacerdotum est: quasi vna sequentium. ipse et summus sacerdos: ipse et pontifex maximus appellat. xxv. dist. ceros. h. s. pontifex. vnde et papa p excellentiā summus pontifex appellatur. et de elec. vbi periculū. s. sup bis. lib. vi. vñ l. iij. r. s. exponit nomen pontificis: vbi dicit. pontifex. i. sacerdos magnus. vnde et epi qui fuit: et sup alios sacerdotes constituti: pontifices appellant. Alij vero qui sunt sub eis: vocantur communi noie sacerdotēs: a sanctificando. Et qd christus est summus sacerdos: deo ipse ppriissime dicit pontifex maximus. vñ ad l. heb. x. habentes ergo pontifices max. g. nū. glos. qui est sup oēs pontifices. Et quia quicqd nō sumit sibi honore: sed quivocaf a deo tamq: aaron: vt apłus ait ad l. heb. v. Nume. xvij. q. s. in scripturis. et de elec. qualiter. Ideo vt ibidē subdit apłus pte. c. v. christus non semetipm clarificauit: vt pontifex fieret: sed ille cum pontificem constituit qui ad eum ait in ps. ij. Filius meus es tu. in qd ostēditur christus rex et sacerdos. Differt autē sacerdotiū christi a sacerdotio legalit: q: legalis sacerdos nō solum pro alijs: sed etiam p se indiget offerre: quoniā et ipse circumdatus erat infirmitate pcti. l. heb. v. christus autē non indiguit pro se offerre: sed solū pro alijs: q: immunitis fuit ab omni peccato. vnde l. heb. vij. ad h. T alio eipm decebat vt nobis esset pontifex: sanctus: innocēs: simpolitus: a pctō: ibus segregatus: et excelso: celis factus: q non haberet quotidie necessitatem: quēadmodus sacerdotēs: prius pro suis delictis hostias offerre: deinde pro populo: hoc em fecit semel se offerendo. Item sacerdotiū legale carnale fuit. vnde et carnes ibi macrabant. l. heb. ij. sacerdotiū vero christi spūale. Adhuc sacerdotiū legale fuit rēporale: et finē habuit. sacerdotiū autē christi eternū est. l. heb. vij. in quo caplo assignat differentia inter veterē nouū sacerdotiū. vñ legale sacerdotiū trāslatum est ad christū: qd figuratū fuit in trāslatione sacerdotij ab abel: q fuit de tribu sacerdotali scz leui: ad Samueles: qui non fuit de tribu leui: sed efraim. s. Regū. s. Et similr trāslatio sacerdotij ad christū facta est de tribu sacerdotali ad r. Calant

Diast
christi
ditione

Regia
christi
ptas.

Sacer
dotalis
christi
gnitas.

Triplex
sacerdo
nis
offi
cium.

regalem: q: dñs ortus est de tribu iuda: quia de domina
 ora de tribu iuda: vt cantat ecclesia. ⁊ dicitur d'artib. j.
 ⁊ l'eb. vij. que tribus iuda est tribus regalis. vt ita fit ea
 dem sacerdotalis ⁊ regalis: ⁊ vnus ⁊ idem christus fit sa
 cerdos ⁊ rex. Sic etiam regnū israeliticū temporale fuit
 ⁊ mutatus in regnū christi quod eternū est. vnde Ruca. f.
 Regni eius nō erit finis. cui⁹ mutatiōis figura precessit
 quū Saule abiecto d'uid substitutus est in regnū. f. Reg
 gū. r'ij. Quod autē alicubi regnū illud ⁊ sacerdotiū eter
 nū intelligendum est de regno ⁊ sacerdotio christi: qd
 p' illud figurabat. De sacerdotio etiā ⁊ regno christi loq
 tur ap'ls in epistola supra dicta ad l'eb. vij. in p'n. inducēs
 similitudine de melchisedech q' fuit rex ⁊ sacerdos dei al
 tissimi. Idem B'n. r'ij. qui vt gl'of. dicit in epla ad l'eb.
 nō per hominē sed p' deum constitutus est: ⁊ interpretatur
 rex iustitie. ⁊ dicitur rex salem: qd est rex pacis: sine pa
 tre ⁊ matre ⁊ genealogia: quia scriptura hoc de illo non
 refert. neq' initium dierū neq' finem vite habens. assimis
 latus autē filio dei manet sacerdos in eternū: quī est rex
 iustitie: q' suos iustos facit: ⁊ per iustitiā regit in hoc secu
 lo: ⁊ rex pacis. et in li. decre. Rex pacificus. quia quos hic
 regit in iustitiā nō desinit post regere in pace eterna. Sa
 cerdos dei summi: q' se in ara crucis obrulit. Sine patre
 fm carnē. Sine matre fm diuinitates. Sine genealogia:
 quia filios carnales nō habuit. Neq' initii dierum neq'
 finē habens: quia coeternus patri: ⁊ alpha ⁊ o. Apoc. c. f.
 ⁊ sicur gl'of. subdit. Et si oēs patriarche ⁊ p'phete figura
 christi fuerunt: melchisedech tamen specialis: qui non de
 vere iudeo: vt quidam dicit: processit in typum sacer
 do christi: quia dicit sacerdos fm ordinē melchisedech
 multis modis. l'eb. vij. ⁊ in ps. dicit dñs. ⁊ de conse. di. ij.
 accipite. ad de hic qd dicit de hoc. s. in. xxxvij. ar. in. s. xxxvj.
 ar. h. f. de pote. vero. Ad huc sup' illud ad l'eb. ix. introi
 uit semel in sancta. dicit gl'of. beati Aug. Quū em christ'
 rex ⁊ sacerdos: rex pugnavit p' nobis. sacerdos obrulit se
 p' nobis. de cose. dist. ij. sacerdos dei. ⁊ idem b'nus Aug. in
 lib. lxxij. questionū: vbi exponit christi miraculū de q'ncq'
 panibus ⁊ duobus piscibus: ait inter cetera q' q'ncq' pas
 nes hodie accipiunt inter legem moysaica m' populi israeli
 ticū significant. duo autem pisces qui sua uenem saporem
 pani dabant: duas illas per dñas videntur significare: q'
 bus ille populus regēbatur. vt per eas cōsiliū moderat
 men acciperet: regiam scz ⁊ sacerdotalem: ad quas etiā
 illa sacrosancti vnctio pertinebat. et de sacra vnc. c. f. quas
 rum officium erat p'ocellis ac fructibus nūq' frangi atq'
 corripit: violentas turbatū contradictiones tamq' ad
 uersantes vndas sepe diripere. Que tamen due perso
 ne dñm nostrū p'figurabant: ambas em ipse solus sub
 stituit: nec figurate sed p'prie solus impleuit. Nam ⁊ rex
 noster est iesus christus: qui nobis pugnavit ⁊ vincendi
 demonstravit exemplū: in carne mortali petā nostra susci
 piens: tentatiōibus inimicō: illecebrosis nec tenebrosis
 cedēs: postremo eruens se carne: p'ncipatus ⁊ potestates
 expoliās fiducialiter: ⁊ triūphans eas in semetipso. Ipse
 est etiam sacerdos fm ordinem melchisedech: qui seipm
 obrulit holocaustū p' o' peccatis. ps. xxxij. holocaustum
 ⁊ o' peccato ⁊ c. sequit. tūc dicit ecce venio. Ad sacerdo
 talem quippe p'fonaz pertinet emūdatio ⁊ abolitio pec
 catorū. De hac duplici potētia christi dicit ap'ls. f. ad Ro
 s. de christo loquēs. Factus est inquit nobis a deo sapiens
 tia ⁊ iustitia ⁊ sanctificatio ac redemptio. Sapientia em
 ad ordinandū: ⁊ iustitia ad iudicandū: p'pria sunt regie
 dignitatis: quā sequitur iudicaria potestas. Sanctificas
 tio autem q' redemptio: ad sacerdotale spectant p'tates.
 Dicit autē christus esse rex nō solū regni celestis ⁊ eterni:
 sed etiā temporalis ⁊ terreni: q' celestia simul ⁊ terrena
 dispensat ⁊ iudicat. Ipse est gladius q' erit de ore eius ex
 vtraq' parte acur'. Apoc. c. f. r. x. c. et de puile. ex ore.
 Unus em gladius: vna est eius regia p'tas. que tū duas
 partes hz p'pter regnū celestij ⁊ terrestrij. nō tamen dū

in hac vita mortali cōuersat' est regnū terrenū adminis
 trare voluit. cui⁹ cā infra dicit. l'eb. autē dicta sunt de christi
 l'ipitate quātum ad p'tem sufficit intentionem. C
 Insequēter autē tractandū est de comuni
 catione potētie eius. Unde ⁊ sciendū q' potētia
 creandi q' christo cōuenit solū fm
 q' de' nulli cōmunicabilis est. nec in huma
 nitate eius que personaliter diuinitati fuit
 vnita: multomin⁹ cōmunicari pōt alijs hoibus. nō ex de
 fectu dei: sed ex defectu creature talis p'tatis incapacia.
 Potestas nō sacerdotalis que christo cōuenit vt hoī:
 vt supra dictū est: ⁊ p'tas miracula faciendi: ⁊ regalis: que
 sibi cōuenit ⁊ fm q' deus: ⁊ fm q' hoī: cōmunicabilis est:
 cōmunicatur hoibus. de qua cōmunicatiōe loquit l'uz
 go de scro victo: ⁊ in p'logo sui cōmenti sup' angelica hie
 rarchia sic dicens. Ipse vero oim cōditō: cuius ineffabi
 lis maiestas ⁊ indeficiens virtus. potēs erat sola guber
 nare q' creauerat sola: voluit rerū a se creatarū partici
 pes h're ⁊ coo peratores. nō vt ille eoz ministerio iuaret:
 s' vt ipsi p'tatis eius p'fortio sublimes efficerent. Dñs er
 go solus ⁊ p'nceps oim dñationes ⁊ p'ncipatus sub se eē
 instituit in ministerio p'ficiēdo: qd vniuersitatis ordo des
 p'osebat. vt opera eius cōplerent p' ordines ⁊ dispositio
 nes. Sic igitur bonus ⁊ sapiens deus creaturas a se solo
 cōditas ⁊ gubernat ordine quodā. inferiora scz fm gradū
 p'fectionis mediantibus superioribus. sic em gubernat
 corpora per sp'itus: ⁊ corpora a grossiora per subtiliora. Et
 vt generabilia ⁊ corruptibilia ⁊ corruptibilia. scilicet hoī gub
 celestia: ⁊ sp'itus inferiores per superiores. ad hoc dist. bernas
 l'xxij. ad hoc. Cōmunicatur autē creature rōnali siue tio.
 intellectuāli gubernatio. P'imo quidē respectu ipsius:
 vt scz se ipsam in suis actib' dirigat. Secdo respectu ratio
 naliū: dum quidā angeli p' alios angelos: ⁊ quidā hoies
 p' alios hoies: ⁊ hoies p' angelos gubernant. vt. s. alleg.
 c. ad hoc. ⁊ r'ij. dist. de constantinopolitana. ⁊ r'ij. di. esto. et
 r'ij. q. iij. qui refert. licet em q'libet creatura rōnalis nata
 sit gubernare seipam p' virtutē intellectus p'prij: tū cum
 qdam rōnalia p' alia rōnalia gubernant. tūz q' ordōnis
 ueritatis hoc exigit. tūz q' in aliquibus regimē p'prie
 rōnis nō sufficit. inde opz vt p' alioz gubernationem in
 suis actibus dirigant: vt p'tz in hoibus: quoz quidā alijs
 nō sufficientibus regere. s' semetipsoz p'ponunt ⁊ p'sunt
 ad directionē ⁊ regimen. p'pter qd debent esse intellectu
 p'stantiōes ⁊ appetitu rectio: es alijs qbus p'ficiunt. naz
 ⁊ in angelis ij qui p'sunt: magis vigent intellectuāli lumi
 ne fm mag'os. C' Terrio cōmunicatur gubernatio
 creature rōnali respectu rōnaliū. Nā ordine nature diu
 nitus instituto rōnalia irrōnalia dñant. B'n. f. ibi: et
 dñamini piscibus maris ⁊ c. Aliter tū gubernat ho rōna
 lia: aliter q' irrōnalia sibi subdita. nam irrōnalia dñant
 tur nō ad vtilitatem illoz: sed ad p'prij. dūz illis vritur
 p'pter se. vnde dicit ho finis illoz: q' p'pter ipm ⁊ in eius
 obsequiū cōdita sunt. Alijs autē rōnalia dñatur p'pter
 bonū illoz: q'uis ex hoc resultet bonū p'prij gubernan
 tis: q' per hoc deo ministrat: ⁊ ad eius similitudinē aces
 dit. vnde talis est gubernatio que cōuenit rōnalia fm
 q' rōnalia sunt: vt scz per ipsoz bonū gubernent. Quī au
 tem p'sunt aliquibus nō bonū subiecto: sed p'prij cōmo
 dum intendēs: a vere gubernatiōis rōne degenerāt: q'
 cōuenit rōnalia creaturis. tales quāz q' sua sunt: nō
 q' christi. p' h' f. ij. viij. q. f. sunt in ecc'ia. r'ij. q. iij. tres p'so
 nas. Qui em sic gubernāt: nō regunt libere: sed seruis
 liter ⁊ q' ad modū irrōnalia dñantur. p'pter qd taliter
 dñantes nō reges: sed tyrāni vocātur. Est autē nūc intē
 tio de illa tū gubernatione q' rōnalia creaturis cōue
 nit: ⁊ p'cipue hoibus q' p'prie rationales dicitur. Specias
 gubernatio autē de gubernatione siue gubernatiua potētia q'
 christo ⁊ p' christum cōmunicata est ecc'ie: dicendum est. testas q'
 C' B' Erat siquidē cōmunicanda hoibus christi guber
 natiua p'tas. P'imo: q' congruebat eius bonitati: vt sue
 cōicans

Potētia
 creandi in
 cōicabi
 lis.

Alie p'ta
 tes cōica
 biles.

Et dicit
 ut generabilia
 ⁊ corruptibilia

pratis faceret hoies participes. Sedo q: copetebat eius dignitati. Ad dignitatem naqs gubernatis et dñantis prs net hre ministros p quos sua pratem exerceat. ipsi etiam ministri: quibus pras christi comunicat: efficiuntur ex hoc digni et honorabiles: q: vice christi alios gubernat. vñ in ps. cxxviii. dicit de apstis. Nimis honorati sunt amici tui deus: nimis cofor. est pnci. eoz. Tertio q: expediebat hu mane utilitati. ho em sensibili cognitione vntur: ppter qd sicut ei couenit: vt p sensibilia signa manuducat ad intel ligibilem veritatem: et p sensibilia sacra suscipiat inuisibi lem gram. i. q. s. multi. de cose. dist. ij. sacrificiu. Ita couenit ei hre gubernatozem visibiliter et sensibilibiter pferre. Et huius aut fm q: deus licet sit oibus et vbiq: pns: oia guber nans et regens. l. iere. cxxij. Et tu terra ego impleo. vñ Aug. Deus vbiq: est in seipso totus. vbiq: est: q: nulli par ti reru absens est. vbiq: totus: q: cuilibet parti pariter to rus adest. in seipso: q: non cotinet eis qbus est pns: imo ipse ea cotinet. qui inuisibilis est sensu copo: eo: q: deus nemo vidit vnq. Ego. cxxij. Jo. i. et. i. eiusde. iij. Sedm ho humana natura: est quide visibilis: q: in terris vilis est: et cu hoibus couersatus est. Baruch. iij. in fi. Phis. ij. et bti oculi q: vident que vos videris. Ince. x. no in ca: amiebat eius dignitati et felicitati: vt in terris semp nobiscu couer saretur: q: sup oes celos meruit copo: aliter exaltari. ps viij. Eleuata est magnificentia tua sup oes celos. vñ post ascensionem: licet sit semp nobiscum pntia spuali. fm illud Matth. vlti. Ecce ego vobiscu sum oibus diebus vsq: ad consummatione seculi. desit in esse nobiscu pntia copo: as h: fm pp: iam spem. in specie tn aliena. in sacramento visibili panis et vini: veria copo: aliter nobiscu est. vñ Aug. Donec finiatur seculu sursum est dñs: sed tn hic nobiscu est veritas dñi. corpus em in quo resurrexit: in ea forma qua apparer sanctis: in loco vno esse oportet. veritas aut eius vbiq: diffusa est. de pte. dist. ij. pma quide. in fi. Coue niens q: erat hoim utilitati. vt christus potentia suam gu bernatiua sup hoies comunicando traderet: et relinqret aliqbus hoibus: p quos eius ecclia regeret et dirigeret in fine. ppter qd obtinendu ab hoibus: iesus christus in mudum venire dignatus est. Non em deficit christus ecclie in necessarijs ad salutem. C. l. Hec autem christi gu bernatiua potentia: vt ex supra dictis hñ pot: triplex est. vna quide sacerdotalis: alia regalis: tertia ho ad miras culosas imutationes. Qualibet aut haru christi coicauit hoib: q: qlibet ecclie utilis. Nam: p miraculoz opatio nes doctrina fidei pfirmat. et in laude diuine pratis ho ex citatur. vñ fm Aug. in sermone de ascensione dñi. in pn. Ecclie pmitiue necessaria erat opatio miraculoz: vt s: des nouella p ea pfirmaret: et irrigaret. sicut et platis aq necessaria est ad irrigandu vsq: quo radices figant. Per sacerdotale officiu ho sanctificatur: et deo recodiat. vñ et quoties sacramentu altaris pñctur: ptn remittitur. de pte. dist. ij. quii oē. et. c. si quotienscuq: xv. q. vii. scilicet anti bus. Per actiones ho regalis pratis: ho in couersatione dirigif. cxxij. q. v. regu. et. c. reg. debet. et ad deū et primū deo

Christi gubernatiua potentia triplex

Sacerdotalis pratis quo coicetur

instrumenti: q: humanitas christi est instrumentum deli tatis ipsius. et q: est instrumentu comun: a quo deo h: quada dam pncipaliter et causalitate respectu instrumentoy rum extrinsecos: que sunt instrumenta ecclie et ipsa sacra menta. Unde pncipaliter in christo ho couenit: q: est pncipalis: d: pras excellētie. que quide pñctur in quatuor: vt catholici doctores tradūt. Primu q: meritū et virtus eius operat in sacramētis. vt pte. c. multi. Sedo q: in noie sacramēta sanctificant. vñ cu cruce pñctur. de cose. dist. v. nūquid. Tertio q: ipse potuit instituire sacra menta. nam et fm Aug. ab eius latere pcesserūt. et in clemen. de sum. tri. Quarto q: pot effectū sacramenti sine sacra mento pferre. ar. de pte. di. ij. vt quid paras. et di. iij. baptis mi vicem. Hanc autē pratem pncipalis ministerij potuit christus comunicare: sed no comunicauit: ne spes in hoie poneret: q: maledictus homo q: confidit in hoie. l. iere. xvij. et Aug. Vere hoies ppepetero ordine ante sibi opē ab hoibus accesserunt. et de pte. dist. ij. ois christianus. Et ne diuisio in ecclia oiretur contra illud. cxxij. q. i. scilicet. c. loquif. sicut tēpore pauli vnus quide dicebat: ego sum paulus: alius autem ego apollo. i. ad Cor. iij. vbi et sequit. Ego plantauit: apollo rigauit: sed incrementu dedit deo. Ita q: neq: qui plantat est aliqd: neq: qui rigat: sed q: in crementu dat deus. de pte. dist. iij. baptisimus talis est. dist. scdm. et de deci. quii no sit. Potestatem autē scidarij ministerij christus comunicauit: tradidit aliquibus: qui dicuntur et sunt sacerdotes et mediatores noui testamēti in quatuor sunt ministri summi sacerdotes et veri media toy christi: vice ipsius agentes et salutaria sacramēta hoibus exhibentes. Potentia ho regalis comunicat: q: ali quibus q: sunt alioz rectores: qui ppter hoc dicuntur pntia populoz. Regu. xv. ibi: E apur tribus israel factus regis est. sub vno tn pncipali capite christo: cui prās regia fm excellentia couenit. Licet em habentes sacerdotale potē tiam possunt dici aliquo modo capita: magis tñ couenit noie capitis habentibus regia pratem: q: per sacerdotale potestare efficitur qd mediato: inter deum et hoim. Capitis aut nomen inportat aliqd pntiu in aliquo ordi ne. Unde magis couenit regia dignitatem haberi p qua constituitur pntis sup alios. Tanti vero habentes sacro dotalē q: regalem pratem a christo: dicunt christi vicarij: et christi ministri: et christi cooperatoros. Nam christus tra sua potentia comunicat alijs: q: ea sibi no adimit. sed eoz retinet. et fm ea pncipalr operat in oibus qui sue potē tie sunt participes: et q: eius virtute operant. vñ recte dicunt christi cooperatoros. C. l. Potentia ho miracula facienti coicata est adhuc et coicatur hoibus a christo. non tn oio mo quo christus h: q: sicut in sacramētis: ita et in miraculis christus h: pratem auctoritatis fm q: deus. et pratem instrumentalem cuiusda pncipalitatis et excellētie fm q: ho: q: ipse no solum miracula facere pot: veru etiā hac pote state et gram in alios potest diffundere. sicut di. Luc. x. et Matth. x. q: dedit apstis pratem sup oia demonia: et vñ guores curaret. Alij aut a christo habēt pratem instrumē talem scidariā delegatā. vniuersaliter em in oiprte: q: a christo comunicat hoib: christus ipse h: pncipaliter et excellētia: ho aut purus h: scidariū ministeriū et coope rationē. Patet q: ex pdictis q: potētia christi comunicant da fuit hoimibus: et quomodo comunicata. C. l.

Quoniam autem considerare possit pntia qbus hoibus comunicata sit christi pras: q: comunicari poterat: et q: utiliter comunicari coueniret.

Hec autē potētia no oibus hoibus comunicata est: s: alijs quibus. nec comunicat hec bonis tñ: sed etiā malis. multi tñ em dicent. Nōne in noie tuo demonia cieciimus: et multi cieci tas virtutes fecimus: qbus dicef. Nescio vos. Dat. vii. sic. i. q. s. ppter auit. sicut fecit caphphas. Jo. ā. i. nā et mali fredi quēter et ppterizant et miracula faciūt. i. q. s. tēpore iustos.

prophetauit. e. multe operationes. unde sicut alia bona gratis data: communia sunt bonis et malis: ut prophetia et gra fermionis: et alia hmoi: sic operatio mraa culgo: ut pte. e. multe. et de pe. dist. ij. querendum. et c. pot. discursus. Nec eriam couerit ista potentia oibus bonis semp. multi em fuerunt et hnt sancti: qui miracula no fecerunt. Nam fm beatum B. hnt. qbusdam datur spūs sanctus in munus: et no vsum muneris: ut impfectis: qui colūbina simplicitate sibi gemūt: sed edificare. p. p. mos nesciūt. de qbus Fla. lit. Quasi colūbe meditantēs genemus. et de quib. ij. q. vij. sancta quippe. Alijs datur in vsum muneris: et non in munus: ut rep. oibus: qui more nubū alios complūnt: sed in se aridi persistūt. de qbus. ij. Per. ij. hi sunt fontes sine aqua: et nebule turbidibus et agitate: qbus caligo teneb. bariū referuat. de pe. dist. ij. si em iquit. ad mediū. vbi in glos. ponitur hec auctoritas. qbus cōpetit illud poetis cum. Sic vos no vobis fertis aratra boues. Sic vos no vobis vellera fertis oues. Sic vos no vobis nidificatis anes. Sic vos no vobis mellificatis apes. Alijs vero datur in vsum muneris: et in munus: ut viris pfectis: q pari ter ardent et alios incendūt. vnde de b. Joāne baptista dicit Jo. v. Illc erat lucerna ardens et lucēs. Hec etiā potentia no habet cōnexionē ad regalē: sed ad sacerdotalem prātem: q illa sine his: et he sine illa sepe inueniuntur. Et comunicat ergo christus hāc potentia quibus voluerit: et qnt: et quātum: et sicut: p. ut vtilitati ecclēsie ac hominū salutis nouerit expedire. Et comunicata est aut amplius in ecclēsia pmitina: q tunc fm beatū B. reg. et sup. adiectum et magis necessariū erat ad dilataciōē et cōfirmatiōē fidei: et augmentū ecclēsie. et pres. fidelitū hanc potentiam habuerūt in multa plenitudine: ut p. p. Acru. ij. q. v. c. Jam vero ecclēsia dilata: et fidei robo: ara no est tm nec cessaria sicut pus hec potentia in ecclēsia. de pte. dist. iij. v. nit. C. De ista aut potentia psequi no pner ad ppositum. vnde de alijs duabus potentis est psequēdum: scz de sacerdotali et regali. circa quas meā versatur intentio. Videtur aut qbusdā q hec duplex prās no eidem: personē comunicanda et comunicata sit: sed quū fm prās vbi hnt: comunicande sunt diuersis et diuisis personis. qd patet in statu veteris testamēti: in quo diuersis personis tribuebat prās regia et sacerdotalis. Similiter et in nouo testamēto diuersis comunicari vident. Sacerdotialis em prās cōuenit his q sacerdotes vocant in ecclēsia sive pontifices: qui spūaliter p. sunt. Regalis aut cōuenit pncipib. terrenis et dñis temporalibus: q et reges vocant. i. Per. ij. sub qbus existunt diuersi gradus prārum: vt et de maio. et obe. solite. ibi: sive regi quasi pcellenti sive ducibus et c. p. hoc dicto expresse facit. et v. dist. duo sunt. et. ij. q. vij. s. item quū balaam. s. sed notandū est. Et fm hoc videref dicēdū q licet christus sit rex et sacerdos: tm eius vicarij. s. apli et eoz successores no sunt sacerdotes et reges. imo solum cōuenit ei prās sacerdotalis vel pontificalis ex pcessione christi. Si aut aliquibus eoz cōuenit prās regia: h est ex pcessione pncipum terrenoz: sicut ex pcessione cons. stantini habet roman. pontifex imperialem prātem. et v. dist. constantinus. vide. s. elij. ar. s. sciendū. p. ar. s. ecclēz. s. Sed licet hoc videat pma facie rōnabiliter dictus: tm p. fundius considerare volentibus veritate plus et aliter dicere cōuenit. C. In p. mis ergo distinguendū est de sacerdotio et de regno seu de regia prāte. videt aut de his distinguendū sicut et de scientia. Est aut quedā scientia humanitus adinuenta. vt scia pbica: q d: sapientia secularis et se secularis. et v. dist. iij. dif. vno. et c. qui de mēsa. q. dam. s. diuinitus reuelata: vt sacra scriptura. vnde. ij. ad 2. imor. iij. Dis scriptura diuinitus inspirata et c. dist. si quis diaconus. et v. traq. a deo est: q est sciētiā dñs. vt in Antico Anno. s. Regū. ij. et ad Ro. s. ibi. Deus em illis manifestauit: et pncipalis auctor: a quo est ois sapia. vt d: Sap. s. tm diuersimode est v. traq. a deo. P. ma scz phis. solopica est a deo mediante natura intellectus huma

ni per que adinuenta est huiusmodi scientia: et mediantribus rebus q sunt ipsi scientie ca. et q: ta intellectus humana: in quo est scia: q ipse res de qbus est scia: sunt opus dei: adeo scientia hmoi d: esse ab ipso: q: opus nature est opus dei. vnde et deus ipse pncipalis doctor esse hoim d: vt Aug. ostendit in li. de magis. C. Sed a s. o scientia scz sacra scriptura est a deo no mediante adinuenta intellectus humani: sed est ab ipso spūali modo eam reuelate: sed et inspirate hoibus p quos nobis est tradita. spū em sancto inspirati locuti sunt sancti dei hoies: scz prophete apli et ceteri sacri scriptores. ij. Per. s. cin. fi. Simili g. modo est distinguendū de sacerdotio. Nam quoddā sacerdotiū est ex humana institutione. et hoc fuit in lege nature ante tempus legis scripte. et etiā post leges datam apud eos qui naturali tm lege vivebant. tunc em primogeniti sacerdotes instruebant: vel alij ppria voluntate offerentes officium sacerdotis exercebant: licet forte nomen sacerdotis no haberent. facit p hoc de cose. di. iij. qd apud nos. Quoddā vero sacerdotiū fuit ex institutione diuina. et hoc inchoauit in aaron. Illud em qd fuit ex institutione humana: accepit ab ipso et ordiō generis humani. vñ et fm Aug. abel sacerdos fuit. Illud vero qd ex institutione diuina: accepit in aaron. vñ dicit B. in lib. de p. onis ecclēz. s. h. c. s. Initium sacerdotij aaron fuit. quā q melchisedech pus obtulerit sacrificium. Heb. vij. B. s. c. iij. et post hunc Ab. aam. Isaac et Jacob: et in B. s. legif in multis capitulis: s. isti spontanea voluntate no sacerdotali auctoritate ista fecerūt. Ceterū in lege aaron p. mus sacerdotale nomen accepit: p. musq. p. n. ticali stola indutus victimas obrulit: loquēte domino ad moysen: Applica quoq. ad te aaron et c. Et. xvij. et vlt. et. di. s. i. vbi de ritu ornamentoz sacerdotaliū: et vncionis et psecrationis sacerdotis lis agitur. Talis aut ritus no erat in sacerdotio legis nature: licet aliqui tunc vncionē interioem haberent: sicut haberi pōt ex glos. ad Heb. vij. vbi agit de melchisedech: de quo dicit glos. q no fuit de gente iudeoz: et ante circūscisionē functus est sacerdotio: vt no gentes a iudeis: sed iudei a gentibus sacerdotiū acciperent. et no fuit vncius oleo visibilis: vt moyses instruit: sed oleo et vncionis et puritate fidei. nec aialia imolauit: sed in pane et vino christi sacerdotiū dedicauit. de hoc plene. s. ar. xvij. s. i. rēpo. e. C. Et si q. vt iam dictum est: duplex sacerdotiū: et v. traq. est a deo: sed diuersimode. Na p. mu est a deo mediante natura: q: naturalis lex dicitur deū eē colendū: et ei eē sacrificandū et offerēdū. vñ Ro. s. Inuisibilia em ipsi a creatura mudi per ea que facta sunt intellecta spiciunt. et vñ et ois idololatria p. m. p. ra natura est. vnde et sequit. et mutauerūt gloria in coruptibilibus dei et c. i. et seruierūt creature potius q creatori: et offerre autē et sacrificare ad sacerdotes p. ner. Heb. v. in p. ois nāq. pontifex et c. et. s. q. s. i. p. s. sacerdotis: et c. sacerdotis. vñ et dicitur iuris naturalis: vel sponte: vel p institutionē humanā: aliq. sacry. dotale officij exercebat: vt dicitur est: offerendo et sacrificando. Aliud s. o sacerdotiū est a deo instituentē: qd inceperit ab aaron: vt dicitur est: de quo intendo: sed translatum est ad christū: qui constitutus est a deo sacerdos fm ordi. nem melchisedech. p. ar. Heb. vij. et de cost. translatō sacerdotio. cuius sacerdotiū existit in ecclēsia p comunicatiōē: qd pfectius et excellentius est: q legale sacerdotiū. Et sic distingui pōt triplex sacerdotiū. Inū quidem ex Sacry humana institutiōe a iure naturali: de quo dicit: et hoc est dotiū impfectum et quasi info: me. Aliud est ex institutione diuina: de quo dicit. et istud impfectum et figuratum. Tertū est ex institutione diuina deo illud hoi christo dante: no m. nisterio alicui hois: neq. fm ritu visibilis vncionis: sed immediate ipm vnguedo inuisibilis gratie plenitudine. et de sacra vnc. c. s. sic sacerdotem ipm cōstituendo. et h est sacerdotiū euāgelicum et gratie: qd verum et perfectū est. et fm participatiōē huius sacerdotij sunt et sunt et dicitur sacerdotes in ecclēsia: qbus ad instar sacerdotij leg.

Sacerdotium duplex.

Virgilia num car men.

Prās sacerdotalis et regalis an eidem cōpetit plene.

Scia duplex.

gallis. vifibilis vnctio adhibetur inuisibile gratiam deifi gnans. et de sacra vnc. c. i. xvi. q. i. §. ecce sufficieter. Sacer dotiu igitur naturale no destruitur p euangelium: sed pfi citur et formatur: q: gratia no tollit natura: sed format et pficit. Sacerdotiu no legale cessat figura: quia figurale erat. adueniente aut veritate cessat figura: quia figurale erat. dist. ij. c. reuera. et de purga. post par. c. i. de ofe. di. ij. secta. sed no quatuor ad moalem intelligentia. vj. di. §. bis ita. Sacerdotiu vero euangelicum tãp veru et pfectum pma: et intra se cõtinens qd et naturale est et adimplens lega le: qd in ipm translatu est. Aliiter pãr quoq: distingui de sa cerdotio: q: quoddã est ppiu: et quoddã comune. pio: ppiu est pur quisq: fidelis dicit sacerdos: dum p se ofe fert deo spuale sacrificiu siue corriti cordis: siue afflictio nis carnis: siue cuiuslibet boni operis. De pmo ps. l. Sa: crificiu deo spiritus contribulatus cor: pãritu et c. de pe. di. s. in pn. De scõ ad Roma. xij. Obsecro vos pñiam dei: vt exhibeatis corpora vestra hostias viuentem. De tertio ps. iij. Sacrificate sacrificiu iustitie et c. de hoc sacrificio dicit Apoc. i. vbi Joãnes de christo loquens ait. Fecit nos deo et patri suo regnu: et sacerdotes. sup quo dicit glof. fe cit nos sacerdotes: vt qdus demonis inoluimus deo deinceps inmolemus. Et qui obrulimus diabolo sacrifi cium peccatoru: amodo offeramus sacrificia bonoz ope rum. Item. s. pãr. ij. ibi: Et ipi tãp lapidea vini supedis: canini domos spuales sacerdotiu sanctoru offerre. spuas les hostias acceptabiles deo pãsum christu. et paulo post ibi: Vos estis genus electum regale sacerdotiu et c. l. om nunc aut sacerdotiu est qd alicui tribuit p salute multoz riu vno: et mortuo: riu. q. ij. anime. put quida ordinañt sacerdotes in ecclia ad sacrificandũ deo p salute populũ: et ad offerendũ deo preces et vota ppli. s. q. i. si sacerdotes. et de hoc sacerdotio est nunc intentio. Et aliud sacerdos tium excreabile et abdominabile idolo: falso: q: deoz: qd no tam sacerdotium qd sacerdotiu pueritas dici debet: de quo sacerdotio. iij. Regũ. x. d. q: i. q: i. ubi interfecit sacerdos res baaal. et ponitur. xij. q. ij. vtilen.

Articulus. li.

Regno aut seude Regia pãre distinguedũ. Quedam em est ex humana institutione natura mclis nante ad hoc. Nam in brutis aialibus: q gregalia sunt et socialia: et instructu nature inuenit quoddã reginẽ. multo magis igit in hoib: qbus naturale est in societate viuere magis q: cuiuslibet aial. et inclinatio est ad institutionẽ regiminis. ad h vii. q. s. in apibus. et hmoi regnu di esse ex iure humano: q a natura oitur. Quedã vero pãs est regia ex institutio ne diuina vel ex iure diuino: q pcedit a gra. Ultraq: autẽ pãs regia est a deo: sed diuersimode: quia pma est a deo mediãte natura hoim: quã ad hanc inclinãt et mediante humana institutione: q inclinationẽ nature pficit. et ideo di: pãs humana et naturalis. Secũda no est a deo specia: li modo ipsam instituente et tradente: et ideo di: pãs diuina et supernaturalis. de qua d: Non est pãs nisi a deo. ad Roma. xij. rãr. q. s. qd culpãt. rã. q. ij. qui resisit. Et pma quide pãs regia versatur circa regimen tpaliuz et terres noz: ideo terrena et secularis vel tẽporalis di. Secũda ve ro versatur circa rãgimen spualium et celestium: ideo spi ritualis et celestis vocat. Amplius pma pãs regia inue nitur cõter in hoibus: et quolibet tempore fuit. et largo modo loquẽdo. scz et tẽpore legis nature et legis scripte et euageli. et apud quoscũq: hoies cuiuscũq: itar et rit. scz fideles et infideles iudeos et gentiles. vii. s. Regũ. viij. di. Et sicut nobis regem vt iudicet nos: sicut et vniuerse habet nationes. quia illud nature oibus est commune par ticipant: illã naturã. In hoc tñ differẽt fuit hmoi rã gimen vel pãs apud iudeos et gentiles: q: apud gẽtiles fuit solum ex humana institutione: apud iudeos vero fuit

Regia pãs va: ria,

aliquo modo ex institutione humana: sed interueniente. speciali ordinatione diuina: in qua et iudices et reges in stituti sunt in illo ppo: et ideo multo melius regimen fuit apud iudeos qd apud gentiles. Secũda vero pãs regia solũ fuit et est apud vni: dei veri cultores. et in veteri qdẽ testamento et parte et impfecte: et quasi in figura cõcessa fuit aliquibus hec potestas a deo: vt patebit. In nouo au tem testamento p christu pleni: tradita est. Adhuc vtraq: pãs regia distincta est a sacerdotio. sicut et diuersitate ofe: ficio: et actu ostendit infra. Sed pma pãs regia hec dis tincta fuit a sacerdotio: qd vt in pluribus attributa fuit distinctis psonis ppter magnã differẽtia actu vtriusq: pãtis: ne vna p aliam impediret in operãdo: tñ quolibet tempore inuenit vtraq: fuisse simul in aliqua vna psona. C. B. In tẽpore quippe legis nature melchisedech rex fuit et sacerdos. h. eb. viij. similiter et iob sacerdos fuit: q holocausta obrulit. Job. i. ibi: Offerrebat holocausta per singulos et c. Et rex fuit sicut ipse ait: Quis sedere quasi rex circũdante exercitu. Job. xxiij. Pimogeniti quoz: rex gum sacerdotis et reges erant: vt quide fuerunt. et Jhd. ait lib. viij. erimol. Dãtoz pluetudo hec erat: vt rex etiã esset sacerdos vel pontifex. vnde et roma: p principes vel imperatores pontifices dicebantur. ar. ff. de iust. et iur. l. i. et epillium. et di. deros. h. pontifex. ibi. antea. In tẽpore ve ro moysate legis samuel simul sacerdotis et iudicis ofi cio fungebat: vt habet. s. Reg. viij. et quasi p totu. Alio etiã tẽpore p sacerdotis dei pps regebaf. sicut in lib. Dãch. apparet. In tẽpore aut gte summus pontifex impãrãl et ponti ficali potentia vtrius. rãr. d. i. stantinus. C. Secũda vero pãs regia sic distincta est a sacerdotio: qd in vna et eadem psona inuenitur vtraq: in oibus em epis est vtraq: et hec est illa duplex pãs que in eis distingui let: ordinis et iurisdictionis. de qua legit et no. et c. de elec. transmissam. de pte. ecclie. vel alia. aqua. pãs em ordinis est sacerdotalis. pãs no iurisdictionis quodãmodo est regalis. aliqui tñ vna istãrũ inuenit in aliquibus sine alia. quida em habent pãtem ordinis: sed no iurisdictionis. et de renũ. post translationẽ. s. cã. h. ibi. in. h. maxime si veritate subint. q: dicit. J. loco tñmodo cessit memos rator: et no ordini. et cad suplicationẽ. et de ord. ab epõ q re. c. i. quida aut cõuerso habent pãtem iurisdictionis: sed no ordinis vt archid. rãr. di. perlectis. h. archidiacon. et ar. ad hoc. l. dist. qui sub gradu. C. H. h. igit distinctio nibus pmissis videndũ est qbus conuenit: et qbus comu nicata est tã sacerdotalis q regia pãs. Sacerdotiu hĩq: cen ten illud qd di: naturalis: et est ex humana institutione: coo municatũ est aliquibus fm ipsoz hoim voluntatem. Et qd sacerdotiu no legale pcessum est spãlter aliquibus ex pcoz coõ: pto dñi: vt aaron et eius generi: vt supra dictũ est: licet fue rit immutatũ tẽpore heli: et ad samuelẽ trãslatum in quo desi gnabaf: vt supra dictũ est: scz in ar. pce. s. conuenit. h. in pã mis mutatio sacerdotij legalis in sacerdotiu christi que samuel pãfigurauit. Samuel em interpretat postularã deo. iste est christus a sanctis patrib: et pphetis a deo pa tre cũ multis gemitibus et suspirijs postulatus: q samuel fuit ppheta sacerdos et iudex. Sacerdotiu no euagelicũ comunicatum fuit a christo aplis et eo: successioibus: et per istos etiã alijs. quãrum em ad actu sanctificandi: coõ misit christus pãtem sacerdotalem in cenã. Joã rãr. vbi post qd ipse corpus et sanguine psecrauit: et aplis sumẽda tradidit: forma eis reliquit et potestatem similiter facien di: quã ait. Hec facite in meã cõmemorationẽ. Luc. c. rãr. Dãrt. rãr. Dãr. rãr. d. Epse. dist. ij. timorẽ. c. quia corp. et c. in christo semel. c. panis est in altari. et c. iteratur. pã hoc facit qd. no. rãr. dist. in nouo. in glof. h. de aplis vero et c. Quãrum vero ad actum docendũ et alia sacramenta exhibedi: sacerdoti potestare dedit et officiu pcessit: quã ait. Eures docere omnes gentes: baptizantes eos in no mine patris et filij et spũs sancti et c. Dãrt. vlti. Dãr. vlti. et de bap. debitum. de pte. dist. iij. ppãr. et quã ait Jo. rã.